

Memo

Aan:	Gemeenteraad
Van:	College van burgemeester en wethouders
Team:	Projecten
Datum:	16 maart 2026
Onderwerp:	Beroep wijzigingsbesluit Habitatrictlijngebieden
Bijlage memo:	N.v.t.
N.a.v. toezegging raad d.d.:	N.v.t.

Op 22 november 2022 heeft minister Van der Wal (Natuur en Stikstof) het Wijzigingsbesluit Habitatrictlijngebieden (hierna: het wijzigingsbesluit) vastgesteld. In dit besluit zijn de aanwijzingsbesluiten van 101 Natura 2000-gebieden gewijzigd. Met die wijziging corrigeert de minister de oorspronkelijke aanwijzingsbesluiten van de Natura 2000-gebieden. Dat betekent dat alsnog beschermde habitattypen en -soorten aan de bestaande Natura 2000-gebieden worden toegevoegd, omdat die op het moment van het aanwijzen van de gebieden al aanwezig waren maar achteraf onterecht niet zijn opgenomen in de oorspronkelijke aanwijzingsbesluiten.

Op 10 januari 2023 heeft het college besloten pro forma beroep in te dienen tegen dit besluit. Op 30 maart 2023 heeft het college de gronden van beroep ingediend. In het Natura 2000-gebied 'Rottige Meenthe & Brandemeer' zijn namelijk twee nieuwe habitattypen aangewezen die stikstofgevoelig zijn. De toevoeging van de twee nieuwe habitattypen heeft betrekking op een gebied van 0,8 hectare, wat klein te noemen is gelet op het bestaande areaal van circa 250 hectare aan stikstofgevoelige natuur. De grenzen van het Natura 2000-gebied wijzigen niet, het wijzigingsbesluit ziet enkel op een verplichte correctie van de oorspronkelijke aanwijzingsbesluiten door toevoeging van habitattypen en -soorten die op het moment van het aanwijzen van de gebieden al aanwezig waren maar achteraf onterecht niet zijn opgenomen in de oorspronkelijke aanwijzingsbesluiten.

Tegen het wijzigingsbesluit zijn in heel Nederland veel beroepen ingediend. Meerdere rechtbanken en daarna ook de hoogste bestuursrechter, te weten de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (hierna: de Afdeling), hebben inmiddels uitspraak gedaan over de ingediende beroepen (door o.a. agrariërs en belangenorganisatie Agractie) tegen het wijzigingsbesluit.¹

Uit de hiervoor genoemde jurisprudentie (uitspraken) blijkt dat het wijzigingsbesluit stand houdt. Beroepen met gronden die vergelijkbaar zijn met de gronden die het college heeft aangevoerd, zijn door de rechtbanken en (in tweede instantie) door de Afdeling ongegrond verklaard.

Gelet op de inmiddels beschikbare jurisprudentie moet worden geconcludeerd dat de destijds door het college ingediende gronden van beroep weinig kans van slagen hebben. Gelet daarop heeft het college op 16 maart 2026 besloten om het ingestelde beroep in te trekken.

Uit de uitspraken blijkt onder meer dat de Afdeling van oordeel is dat de minister vanuit het Europese recht verplicht is om te zorgen dat (de bescherming van) aanwezige leefgebieden en soorten in bestaande Natura 2000-gebieden klopt. Als blijkt dat bij de eerdere aanwijzing van de Natura 2000-gebieden habitattypen en -soorten niet zijn opgenomen, is de minister verplicht om die eerdere

¹ Zie bijvoorbeeld de uitspraken van de Afdeling van 5 juli 2025, ECLI:NL:RVS:2025:2958 en ECLI:RVS:NL:2025:2968.

aanwijzing te corrigeren. Verder oordeelt de Afdeling dat bij het toevoegen van habitattypen en -soorten alleen ecologische belangen, en dus geen economische belangen, een rol spelen. In de door de rechtbanken en Afdeling beoordeelde beroepszaken kon de minister met habitattypenkaarten en/of deskundigenonderzoek voldoende aannemelijk maken dat de habitattypen en -soorten op het moment van het aanwijzen van de Natura 2000-gebieden al aanwezig waren.